

Kutno, dnia 10 lutego 2020 roku

ZR.0003.12.2020

Pan
Marek Drabik
Radny
Rady Powiatu Kutnowskiego

W związku ze złożonymi przez Pana zapytaniami dotyczącymi udzielenia informacji na temat monitoringu w ramach programu Ochrony środowiska na terenie powiatu o następującej treści:

1. Kto jest odpowiedzialny za sporządzenie programu ochrony środowiska?
2. Jaki okres w/w program obejmuje?, proszę o dokładne daty.
3. W jaki sposób odbywa się tzw. monitoring; proszę o podanie sposobu, czasu w jakim trwa, komu jest on przedkładany, kto to bierze potem pod uwagę?, itp..
4. Jakie są koszty funkcjonowania takiego monitoringu?
5. Ile i które podmioty są monitorowane?
6. Czy wyniki monitoringu danego programu brane są pod uwagę przy formułowaniu następnego programu?, jeśli tak proszę o podanie przykładów z opracowywaniem bieżącego programu ochrony środowiska.
7. Proszę o wskazanie osób, które brały udział w opracowywaniu aktualnego programu.
8. Ile czas trwa takie opracowanie?, w jaki sposób jest rozpoczynane i kończone.
9. Proszę o podanie innych istotnych informacji wynikających z funkcjonowania programu i jego monitorowanie, a których nie dotyczyły powyższe pytania.

przekazuję, informacje w powyższym zakresie uzyskane od Wydziału Rolnictwa, Leśnictwa i Ochrony Środowiska Starostwa Powiatowego w Kutnie.

Ad. 1

Odpowiedzialnym za sporządzenie programu ochrony środowiska jest organ wykonawczy powiatu czyli Zarząd Powiatu Kutnowskiego - art. 17 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 roku - Prawo ochrony środowiska.

Ad. 2

Z reguły program ochrony środowiska obejmuje czteroletni okres działań krótkoterminowych i czteroletni okres perspektywiczny. Obecnie obowiązujący Program obejmuje lata 2019 - 2020, z perspektywą na lata 2021 - 2024. Na skrócenie okresu objętego Programem miały wpływ ramy czasowe krajowych dokumentów strategicznych odnoszących się do ochrony środowiska, do których należy się odnieść w opracowaniach niższego rzędu, z których najważniejsze kończą się w 2020 roku (np. Strategia Rozwoju Kraju, Krajowy Program Oczyszczania Ścieków Komunalnych, Strategia Rozwoju Województwa Łódzkiego, Program ochrony środowiska Województwa Łódzkiego 2016 na lata 2017-2020 z perspektywą do 2024, itd.).

Powiat Kutnowski jako jeden z pierwszych w kraju, po wejściu w życie ustawy – Prawo ochrony środowiska zrealizował ustawowy obowiązek i uchwalił swój pierwszy program ochrony środowiska i dalej konsekwentnie uchwalane były kolejne programy na okres 8 lat (będące aktualizacją programu początkowego). To spowodowało, że obecnie należało wyrównać ramy czasowe obowiązywania dokumentów stopnia powiatowego i stopnia krajowego.

Na marginesie informuję, że nie uchwalenie programu ochrony środowiska przez zobowiązane do tego jednostki samorządowe nie jest zagrożone żadną sankcją, co powoduje, że wiele samorządów, zwłaszcza gminnych nie ma do dzisiaj programu ochrony środowiska, o którym mowa w art. 17 ustawy – Prawo ochrony środowiska.

Ad. 3

Zgodnie z art. 18 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. - Prawo ochrony środowiska organ wykonawczy powiatu jest zobowiązany sporządzać co dwa lata raporty z wykonania programów ochrony środowiska, które następnie przedstawia radzie powiatu i przekazuje organowi wykonawczemu województwa.

Na tym etapie poddaje się analizie takie aspekty jak: efektywność wykonania zadań; aktualność zidentyfikowanych problemów ekologicznych oraz adekwatność podjętych działań; stopień realizacji programu w odniesieniu do stopnia realizacji założonych działań i przyjętych celów; stwierdzone rozbieżności pomiędzy założonymi celami i działaniami, a ich wykonaniem oraz przyczyny ewentualnych rozbieżności; niezbędne modyfikacje programu.

Należy przy tym zwrócić uwagę, że zgodnie z wytycznymi Ministerstwa Środowiska: *„Wytyczne do opracowania wojewódzkich, powiatowych i gminnych programów ochrony*

środowiska” zastosowanymi przy opracowywaniu niniejszego Programu wyodrębniono dwie grupy zadań: zadania własne powiatu i zadania monitorowane.

Zadania własne Powiatu wyszczególnione w Programie to głównie przedsięwzięcia o charakterze promocyjnym i edukacyjnym, w mniejszym stopniu inwestycyjne (termomodernizacje budynków oraz przebudowa dróg powiatowych).

Zadania monitorowane realizowane są przez jednostki samorządu terytorialnego i ich jednostki organizacyjne, organy administracji państwowej, służby i inspekcje, organizacje pozarządowe oraz przez podmioty gospodarcze i osoby fizyczne. Zadania te zostały określone na podstawie pozyskanych danych od podmiotów, ale również na podstawie publicznie dostępnych dokumentów tych jednostek (np. plany niskoemisyjne gmin, opublikowane przez samorządy rozstrzygnięcia przetargów na realizację przedsięwzięć z zakresu ochrony środowiska, itp.).

A zatem w tym przypadku słowo „monitorowane” należy raczej rozumieć jako „obserwowane, zauważane jako istotne dla jakości środowiska”.

Są to zadania własne tych podmiotów, często wynikające z nałożonych na te jednostki ustawowych obowiązków, na które zasadniczo Powiat nie ma wpływu, natomiast ich realizacja jest pożądana i przekłada się na poprawę stanu środowiska w skali powiatu.

Określenie postępu realizacji zadań wyznaczonych w Programie w poszczególnych obszarach interwencji umożliwiając przypisane im wskaźniki, tj. liczbowe przedstawienie stanu lub tendencji, które określa w sposób mierzalny wpływ podejmowanych działań na środowisko. Zostały one przedstawione w tabeli „Cele, kierunki interwencji i zadania” stanowiącej załącznik nr 1 do Programu.

W większości przypadków wskaźniki te opierają się na danych GUS bądź Wojewódzkiego Inspektoratu Ochrony Środowiska w Łodzi dotyczących aktualnej wartości poszczególnych wskaźników będących przedmiotem oceny, np. poziom lesistości powiatu – wzrost tego wskaźnika oznacza, że zadanie jest realizowane w skali powiatu (wpływ na to mają różne czynniki, np. zalesianie gruntów przez osoby prywatne w ramach PROW lub we własnym zakresie, zalesianie prowadzone przez Lasy Państwowe na terenach Nadleśnictwa (Skarb Państwa) w ramach prowadzonej przez nich gospodarki leśnej, itp.).

Zatem porównanie wskaźników wyjściowych z następnymi wskazywać będzie postęp (lub jego brak) w realizacji Programu.

Ponadto w przypadku wskazania w Programie konkretnych zadań inwestycyjnych – wpisanych do dokumentu na podstawie przekazanych od poszczególnych podmiotów informacji (np. planowane przebudowy dróg bądź termomodernizacje budynków) sprawdzane będzie, czy inwestycje te zostały zrealizowane.

Ad. 4

Jak przedstawiono w pkt 3 monitorowanie realizacji Programu będącego programem strategicznym nie jest stricte monitoringiem w powszechnym rozumieniu, stosowanym przez wyspecjalizowane jednostki kontrolno – badawcze bądź naukowe, np. w celu gromadzenia informacji na temat stanu ilościowego oraz jakościowego atmosfery i hydrosfery lub rozprzestrzeniania się zanieczyszczeń w czasie i przestrzeni, który wymaga spełnienia trzech zasad: cykliczności pomiarów, unifikacji sprzętu i metod wykorzystywanych do pomiarów i obserwacji oraz unifikacji interpretacji wyników. Dane takich monitoringów, w szczególności dane Państwowego Monitoringu Środowiska realizowanego przez Głównego Inspektora Ochrony Środowiska oraz informacje pozyskane z Wojewódzkiego Inspektoratu Ochrony Środowiska są wykorzystywane w ocenie realizacji Programu. Są to dane publiczne, dostępne na stronach tych instytucji lub uzyskane od tych organów na nasz wniosek, nie wymagające poniesienia kosztów ze strony Powiatu.

W przypadku zlecenia firmie zewnętrznej sporządzenia raportu z wykonania programu ochrony środowiska, co jest powszechnie stosowane, kosztem „monitoringu” będzie koszt takiego opracowania.

Ad. 5

Odpowiedź na to pytanie zawiera się w wyjaśnieniach zawartych w pkt 3 i 4.

Ad. 6

Tak, każdy kolejny program ochrony środowiska jest w pewnym sensie kontynuacją i aktualizacją programu poprzedniego. Oczywiście mogą zaistnieć na przestrzeni lat okoliczności i zjawiska nowe lub powodujące zmianę priorytetowych zagadnień na inne. Np. obserwowane w ostatnich latach anomalie pogodowe powodują znaczny wzrost zainteresowania działaniami ograniczającymi skutki suszy. Dotychczasowe programy wszystkich szczebli uwzględniały głównie działania przeciwpowodziowe. Ponieważ obecnie na stopniu centralnym prowadzone są postępowania w kierunku uchwalenia programu przeciwdziałania skutkom suszy należy domniemywać, że w następnych programach strategicznych, na wszystkich poziomach, ten aspekt będzie miał szczególne znaczenie.

Ad. 7

Decyzją poprzedniego Zarządu Powiatu obecny program został wykonany przez pracowników Wydziału Rolnictwa, Leśnictwa i Ochrony Środowiska. Dokument opracowywany był przez wymienione poniżej osoby w miarę możliwości czasowej, przy jednoczesnej realizacji bieżącej pracy wykonywanej na swoim stanowisku. Program

opracowaliśmy na podstawie swojej wiedzy i doświadczenia, bazując na poprzednich opracowaniach i wytycznych Ministerstwa Środowiska. Poprzednie edycje programów wykonywały specjalistyczne, wieloosobowe firmy zewnętrzne, za odpłatnością.

Przebieg prac w wydziale nad opracowaniem Programu przebiegał następująco:

- 2018 r. - Pani [imię] (nieobecna od 10. 2018 r. z uwagi na objęcie funkcji radnego, a następnie zmianę miejsca pracy) - zbieranie danych we wstępnym okresie przygotowywania dokumentu, częściowe przygotowanie ramowych informacji oraz graficznej formy dokumentu;
- 2018 r. i I poł. 2019 r. - [imię] – uczestnicząca na etapie początkowym w zbieraniu danych, w roku 2019 zrealizowała postępowanie dotyczące wyłonienia jednostki, której zlecono opracowanie prognozy oddziaływania na środowisko i sporządzenia z tym podmiotem umowy oraz podpisywała wszelkie pisma zewnętrzne dotyczące wykonania Programu ([imię]);
- 2019 rok – [imię] – podjęcie prac nad programem, aktualizacja danych oraz ich uzupełnienie, uzupełnienie treści programu zgodnie z wytycznymi Ministerstwa Środowiska, opracowanie pełnej treści programu w jego wersji uchwalonej.

Ad. 8

Nie można w sposób jednoznaczny określić, ile czasu potrzeba na przygotowanie takiego dokumentu i przeprowadzenie całej procedury. Patrząc na poprzednie opracowanie i obecne można założyć, że może trwać nawet około roku.

W przypadku podjęcia decyzji o zleceniu wykonania programu przez firmę zewnętrzną cały proces inicjuje procedura wyboru wykonawcy. W przypadku poprzedniego Programu zapytania ofertowe zostały wysłane do potencjalnych wykonawców w lutym 2011 r., a projekt programu, teoretycznie wykonany prawidłowo, został przekazany przez wykonawcę w kwietniu 2011 roku. W praktyce okazało się, że wyłoniony wykonawca – spółka akcyjna opracowująca takie dokumenty zawodowo – przedstawiła opracowanie, którego treść zawierała liczne błędy i braki. W efekcie, po przeanalizowaniu opracowania, w czerwcu wykonawca został wezwany do poprawek, poprawioną wersję przedłożył w sierpniu. Ta wersja również w sierpniu 2011 r. została przekazana do zaopiniowania Zarządowi Województwa Łódzkiego – zarząd województwa wezwał we wrześniu 2011 r. do uwzględnienia w dokumencie przedstawionych przez siebie uwag – dokumentacja wróciła do poprawek do Wykonawcy.

W międzyczasie wystąpiono do Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska o odstąpienie od obowiązku przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko projektu

Programu. We wrześniu 2011 r. RDOŚ stwierdził konieczność przeprowadzenia takiej oceny. W związku z powyższym wystąpiono ponownie do RDOŚ o uzgodnienie zakresu i stopnia szczegółowości informacji wymaganych w prognozie. Kolejnym krokiem było wyłonienie w drodze zapytania ofertowego wykonawcy ww. dokumentu, co zostało dokonane w październiku 2011 r. – opracowanie zostało wykonane w listopadzie 2011 r. W listopadzie ww. projekty Programu i Oceny zostały przekazane Regionalnemu Dyrektorowi Ochrony Środowiska i Wojewódzkiemu Inspektorowi Sanitarnemu do zaopiniowania – opinie tych organów zostały wydane w grudniu 2011 r. Także w grudniu 2011 roku oba dokumenty skierowano do konsultacji społecznych. W związku z uwagami członków komisji Rady Powiatu oraz jednej z gmin po raz kolejny program został poprawiony przez wykonawcę. Ostatecznie w lutym 2012 roku został uchwalony przez Radę Powiatu.

A zatem proces opracowania i procedowania tego dokumentu trwał rok.

W przypadku obecnego programu obowiązującego do końca 2018 roku, wobec decyzji poprzedniego zarządu powiatu o samodzielnym sporządzeniu Programu, o czym była mowa w pkt 7, działania przygotowawcze zaczęliśmy już w styczniu i lutym 2018 roku. Zostały wtedy wystosowane do wszystkich gmin, WIOŚ, GUS, GDDKIA, Zarządu Dróg Wojewódzkich i innych pisma i ankiety z prośbą o przekazanie informacji niezbędnych do opracowania programu. Wystąpiono też do Urzędu Marszałkowskiego o przekazanie danych dotyczących wydanych przez Marszałka Województwa decyzji zakresu ochrony środowiska dla podmiotów z terenu powiatu kutnowskiego. Rozesłano także ankiety do wydziałów i jednostek podległych, które mogły dysponować danymi przydatnymi do sporządzenia programu. Informacje od tych jednostek spływały bardzo wolno, przez pierwsze półrocze, część była monitowana, a część respondentów nie odpowiedziała wcale.

W oparciu o uzyskane dane od ww. podmiotów oraz własne pozyskanie informacji z dostępnych źródeł w drugiej połowie 2018 r. została przygotowana wstępna wersja dokumentu, ustalona jej forma graficzna i schemat dokumentu, wpisano część danych.

Z uwagi na istotne zmiany personalne w wydziale, tj. uszczuplenie w drugim półroczu 2018 roku, a zwłaszcza w IV kwartale, kadry o trzy osoby, prace nad dokumentem w tym okresie uległy znacznemu spowolnieniu. Z początkiem 2019 roku zostały podjęte prace nad projektem Programu, w miarę naszych możliwości czasowych (braki kadrowe, przejście zakresu obowiązków po osobach nieobecnych do obowiązków dotąd wykonywanych). Dokumentacja została zaktualizowana, uzupełniona i skończona do marca 2019 r. W lutym 2019 roku, z uwagi na wprowadzone wymogi ustawowe dla opracowujących oceny i prognozy oddziaływania na środowisko, podjęto procedurę wyłonienia wykonawcy dla dokumentu stanowiącego integralną część postępowania tj. na opracowanie prognozy

oddziaływania na środowisko projektu Programu. Wykonawcę wyłoniono w marcu, z którym następnie podpisano umowę. W kwietniu 2019 r. wystąpiono do RDOŚ i Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego o uzgodnienie zakresu i stopnia szczegółowości informacji wymaganych w ww. prognozie przedkładając przygotowany projekt Programu – odpowiedź uzyskaliśmy w maju 2019 r.

Uzgodnienia te wraz z projektem Programu zostały przekazane wykonawcy Prognozy, który w dniu 6 czerwca 2019 r. przekazał projekt Prognozy oddziaływania na środowisko.

W ślad za powyższym została przygotowana uchwała Zarządu Powiatu w sprawie przeprowadzenia konsultacji społecznych, podjęta w dniu 18.06.2019 r.

Na BIP Starostwa została opublikowana niniejsza uchwała oraz projekty obu dokumentów – termin konsultacji 21 dni. W czerwcu ww. projekty Programu i Prognozy zostały przekazane Regionalnemu Dyrektorowi Ochrony Środowiska i Wojewódzkiemu Inspektorowi Sanitarnemu do zaopiniowania – pozytywne opinie tych organów zostały wydane w lipcu 2019 r.. Ponadto w lipcu 2019 r. dokumenty te zostały przekazane do zaopiniowania Zarządowi Województwa Łódzkiego – zarząd województwa w sierpniu 2019 r. zaopiniował pozytywnie pod warunkiem uwzględnienia w dokumencie przedstawionych przez siebie uwag.

Treść dokumentu została skorygowana, aczkolwiek uwzględnienie niektórych uwag Zarządu Województwa wymagało uzyskania dodatkowych informacji, co wydłużyło czas poprawek.

We wrześniu został przekazany Zarządowi Powiatu projekt uchwały o zatwierdzeniu „Programu Ochrony Środowiska dla powiatu kutnowskiego na lata 2019 -2020 z perspektywą do 2024 roku” celem zaopiniowania i wprowadzenia do porządku obrad na najbliższej sesji Rady Powiatu Kutnowskiego. Procedura zakończyła się przyjęciem Programu z Prognozą na Radzie Powiatu w dniu 30.10.2019 r. Od 8.11.2019 r. oba dokumenty oraz Podsumowanie strategicznej oceny oddziaływania na środowisko „Programu Ochrony Środowiska dla powiatu kutnowskiego na lata 2019-2020 z perspektywą do 2024 roku” wraz z uzasadnieniem zawierającym informacje o udziale społeczeństwa w postępowaniu oraz o tym, w jaki sposób zostały wzięte pod uwagę i w jakim zakresie zostały uwzględnione uwagi i wnioski zgłoszone w związku z udziałem społeczeństwa są bezterminowo opublikowane na BIP.

Ad. 9

Program zawiera ogólną charakterystykę powiatu, prognozę trendów rozwojowych oraz ocenę stanu środowiska w poszczególnych komponentach środowiska, omówienie kierunków interwencji zmierzających do poprawy stanu środowiska naturalnego. Jak każdy program strategiczny przedstawia pożądane kierunki i działania o dużym stopniu ogólności,

do realizacji przez bardzo różne podmioty i grupy społeczne. Nie jest to plan, w którym określa się szczegółowo co, gdzie, kiedy, kto i za ile, a jedynie podstawowe dane. A zatem nawet harmonogram rzeczowo – finansowy jest jedynie szacunkowy, oparty na orientacyjnych danych, bardziej wskazujący te obszary, gdzie realizowane są lub zamierza się realizować takie działania, które wpisują się we wskazane kierunki interwencji i zalecane sposoby realizacji przez dokumenty strategiczne wyższego rzędu – w naszym przypadku zwłaszcza program ochrony środowiska województwa łódzkiego.

STAROSTA KUTNOWSKI

Daniel Kowalik

Do wiadomości:

Pan Marek Ciapała – Przewodniczący Rady Powiatu Kutnowskiego